

**Генералюк Л. “Святим дивом сяють храми Божі...”
Храми України в малярстві, поезії, прозі Шевченка /
Вступ. сл. Мирослава Поповича; Інститут літератури
ім. Т.Г. Шевченка НАН України, Інститут філософії
ім. Г.С. Сковороди НАН України, Національний музей
Тараса Шевченка. – К.: Балтія-Друк, 2013. – 168 с.**

Шевченкова дума про Україну, цілісність його світогляду й талантів, його універсальність розглядаються в монографії Л. Генералюк з позиції концепту українського храму, широко репрезентованого митцем в образотворчій та літературній спадщині. Монастирі, собори, уписані в ідеальний ландшафт, акумулюють найголовніші духовні, релігійні засади буття народу, виказують його самоусвідомлення й розуміння власної неповторності серед інших народів. Вони у філософсько-естетичному трактуванні Шевченка унаочнюють ідею боротьби за свободу, самий дух козацтва, силу Гетьманщини, власне, і віхи історичного поступу нації. Зображення українських храмів в альбомах з нотатками, ескізами, етюдами й малюнками, на окремих акварелях, офортах, олівецевих рисунках, сепіях засвідчують немалий інтерес Шевченка до архітектурних пам'яток. Він безконечно змальовував їх у Києві та його околицях, у Переяславі, у Густині, Полтаві, Почаєві, біля Чигирини й Чернігова, у наддніпрянських селах не лише для потреб Київської тимчасової археографічної комісії, а й для майбутніх випусків “Живописної України”. Його пленер, умовно, продовжувався й у словесній творчості, адже храми відіграють важливу роль у Шевченковій поезії, вони невіддільні від сюжетної канви його повістей. Симптоматично, що митець-мислитель об'єднав усіх українців вірою та храмами. Він, охоплюючи поглядом землю “от берегов тихого Дона до кремнистых берегов быстротекущего Днестра”, де живуть “одной матери дети”, де “одна почва земли, одна речь, один быт, одна физиономия народа”, констатував, що всі козацькі церкви, розсіпані по цій землі, мають подібні форми. Окрім того, коли змальовував їх олівцем, словом, пензлем чи просто згадував храми з різних місцевостей, завжди вникав в історію їх заснування та численних перебудов, відновлював у пам'яті події, пов'язані з ними. Відтак, зазначає авторка, завдяки своїй майстерності цехового художника та любові до рідної землі Шевченко “явив через храми і власне трактування української історії, і поцінування праці зодчих та чину фундаторів, і віру в духовно красивий народ, що позначив ареал свого перебування такою кількістю сакральних споруд і тим унаочнив устремління людини в небо”.

Книжка Л. Генералюк, яку відкриває вступне слово Мирослава Поповича до читача, говорить про світло українських храмів, збережене Шевченком для нащадків. Цей особливий шевченківський почерк відтворення пам'яток напрочуд виразно зуміло передати видавництво “Балтія-Друк” самою концепцією видання, ефектним візуальним оформленням. Окрім того, виконуючи замовлення Держкомтелерадіо, воно репрезентувало альбом “Святим дивом сяють храми Божі...” у двох варіантах. Один уже отримують українські бібліотеки й вузи, другий, з іншим дизайном обкладинки, видавництво випустило для колекціонерів невеликим накладом (100 примірників) у подарунковій упаковці.

Наші
презентації